

Kurser med refleksionsrum for pædagoger og motorik pædagoger

*Mariann K. Wowern og Tina Borg Bruun, PPR
Frederiksberg Kommune*

F R E D E R I K S B E R G
K O M M U N E

Kvalitet i bevægelsesaktiviteter

Kursus for daginstitutionspersonale herunder motorikpædagoger

Mariann K Wowern, Specialist i Pædiatrisk Fysioterapi, Master i
Specialpædagogik. Tina Borg Bruun Specialist i Pædiatrisk
Fysioterapi, Master i Sundhedspædagogik

Baggrund og formål

I en PPR analyse i 2012, efterspørger personalet i daginstitutioner blandt andet ”praksisunderstøttende indsatser”

Børn med motorisk usikkerhed deltager i jævnaldrendes leg

Kurset vil understøtte børnenes udvikling og dermed deltagelse

Pædagogerne tilbydes et refleksionsrum hvor de kan udvikle egen praksis

Faktuelt om kurset

- Kursets blev udbudt til pædagoger og motorikpædagoger i det almene dagtilbuds område
- Forløb over to dage fra kl 9-12 med en måned imellem
- Afholdt på PPR i vores kantine

Faktuelt om kurset

- Forplejning var brød, the og kaffe samt vand og frugt
- Kurset er gratis
- Der var 14 deltagere i efteråret 15, 21 havde tilmeldt sig
- Vi var to undervisere

Definition af anvendte begreber

- "I DSM IV er forekomsten af DCD anslået til at være cirka 6% for børn i alderen fem til elleve år. Det er disse DCD-børn, som er hovedfokus i *Motorisk usikre børn*, både når der tales om motorisk usikkerhed eller motoriske vanskeligheder, og uanset om børnene har fået stillet diagnosen eller ej".
- Endvidere: "børn fortrinsvis i alderen fire til tolv år, der har brug for særlig opmærksomhed og træning for at lære mestre de helt basale kropslige og motoriske færdigheder"

Østergaard, H. Motorisk usikre børn 2008, Munksgaard

Udfordringer for pædagoger og os som fysioterapeuter

- Vi vejleder ud fra en motoriske baggrund med læring som overskrift – pædagogerne modtager og sætter vejledningen i social kontekst
- Udgangspunktet for den pædagogiske praksis er altid social og følelsesmæssige overvejelser omkring børnenes deltagelse
- I refleksionsrummet ville vi forsøge at mødes

Hvad betyder et refleksionsrum hvor det bliver muligt at udvikle egen praksis ?

- "Voksne lærer når de får erfaringer og at refleksion (eftertanke), bidrager til at erfaringerne bevidstgøres og at dette øger vores handlingspotentiale" *(Wahlgren, B. 2009)*

- Refleksion bidrager ifølge Wahlgren til at deltagerne tager aktiv del i læreprocessen
- Samtidig er evnen til at reflektere i sig selv en kompetence som man kan øve sig på og blive bedre til.

Mariann K Wowern, Specialist i Pædiatrisk Fysioterapi, Master i
Specialpædagogik. Tina Borg Bruun Specialist i Pædiatrisk
Fysioterapi, Master i Sundhedspædagogik

Hvordan strukturerede vi kurset?

Afsæt i et mindre litteraturstudie indenfor det sundhedspædagogiske felt der viste at;

- Undervisningsmetoder der kombinerer traditionel undervisning med interaktive metoder har effekt på professionelles lærerprocesser

(Forset L., Bjørndahl, A., Jamtvedt, G. et al 2009)

- Kollegaer er vigtigt for at evaluere mening og at gøre viden relevant for praksis

(Johansson I., Sandberg A., Vourinen T. 2007)

- Viden øges når deltagerne har været involveret i processen med at danne ny viden

(Roth K., Mauer S., et al. 2011)

Det medførte at:

- Vi opfordrede til at flere kollegaer fra samme institution deltog på kurset.
- Undervisningen blev tilrettelagt således at det var en kombination af teoretiske oplæg, samtale To&To, gruppedrøftelser ved bordene og fælles diskussioner i plenum.
- Deltagerne arbejdede med et refleksionsark i egen praksis mellem de to kursusdage

Program for dag 1

- Hvad er motorik?
Motorisk kontrol, læring og udvikling.
- Den atypiske udvikling
- Plenum diskussion, og To&To, -hvilke bevægelsesaktiviteter bruger du?
- Opsamling, introduktion til refleksionsarket samt udfyldelse af dette

Den atypiske udvikling

- En prioritet fra vores side
- Pædagogerne har børnene – kan have svært ved at inddrage dem i bevægelsesaktiviteter
- Vi viser, at det ikke er ”bare lige” at sætte et motorisk tilbud op, med børn med forskellige udfordringer.

Atypisk udvikling

- Gennemgang af motorik og adfærd for børn indenfor ADHD, autisme, præmature, motorisk senmodning, hypermobilitet, urolige børn
- samt hvad er en diagnose, forståelse, strategier, prognose, løsninger
- Pædagogiske tiltag

Starten på refleksionsrummet

At koble teoretiske oplæg med gruppe drøftelser- hvordan?

- Inddragelse af tavle, tænkt som et fælles ansvar
- At få synliggjort deltagernes refleksioner og overvejelser
- Alle kan få gavn af hinandens input

Krav til underviseren

- ”tavlen er det traditionelle medie, men stadig det mest anvendelige af medierne, fordi det kan benyttes til stort set alle de visualiseringsformer, der er relevante i undervisningssituationen”
- (undervisningsteknik for universitetslærere – formidling og aktivering, Bjarne Herskin, 2009, samfundslitteratur)
- Tavlen inddeles i nogle felter defineret imens deltagerne byder ind
- Underviseren skal kunne sortere og bevare overblikket, hjulpet af medunderviseren
- Ingen deltagere må føle, at deres refleksion forkastes

Hvilke emner kom frem på tavlen?

Gruppe størrelse	Pædagogisk formål	Delmål	Introduktions form
Tilfældig	Bevægelsesglæde	Styrke	Fortælle hvad man skal gøre Tegninger af legen
Ens hver gang	Social	Koordination	Den voksne viser selv legen
Et min/ max antal børn	Musik forståelse	Udholdenhed	Fotos af legen

Derefter udfyldes refleksionsskemaet

- Deltagerne blev inddelt i mindre grupper
- Formålet var at;
- Deltagerne blev forstyrret med ny viden for at udfordre deres eksisterende viden om børns motoriske kontrol, læring og udvikling.
- Slut resultatet skulle være to bevægelsesaktiviteter som inddrog viden og refleksion fra dagen
- Deltagerne skulle kunne anvende de **to** valgte bevægelsesaktiviteter umiddelbart i egen praksis

Bevægelsesaktivitet i egen praksis

1. Nedskriv forskellige lege som du kender fra din daglige praksis, og som kan støtte den motoriske læring og udvikling hos børn med usikker motorik.(Ex. fra en rytmiktime)
2. Udvælg 2-3 lege fra ovenstående, beskriv hvilke sanser der stimuleres og hvordan legen kan støtte udvikling af børnenes muskelstyrke, udholdenhed, koordination.
3. Det pædagogisk formål, beskriv hvad du gerne vil opnå med den/de valgte bevægelseslege?
4. Organisering og tilrettelæggelse af legen. Beskriv hvordan du vil sammensætte børnegruppen, ud fra børnegruppen størrelse, alder, og forudsætninger og beskriv hvordan vil du introducere børnene for legen?

Program dag 2

- Den didaktiske trekant
- Taksonomi fra nem til svær opgave
- Børn med særlige behov
 - Special pædagogisk tilgange, motorisk planlægning – hvad og hvordan

Dag 2 forsat

- Plenum:
- Hvilke lege har I brugt?
- Hvad virkede og hvad virkede knapt så godt?
- Hvad gjorde I?
- Formål med de valgte bevægelsesaktiviteter, samt delmål
- Gruppedrøftelse
- To&To
- **Nedskrive bevægelsesaktiviteterne så de er til at tage med og anvende i praksis**

Kursus evaluering

- Efter sidste kursusdag udleveres et evalueringsskema med svarmuligheder: *meget tilfredsstillende, tilfredsstillende, ikke tilfredsstillende* med følgende spørgsmål:
- Rammerne for kurset
- Anvendelighed af kurset i forhold til mit eget arbejde
- I forhold til mine forventninger har kurset været
- Hvordan har du oplevet vægtning mellem teori og praksis
- Eventuelle yderligere bemærkninger eller ideer til forbedringer

Kursus evaluering - fortsat

- Af 13 deltagere afleverede 12
- Resultater:
- Alle var *meget tilfredse/tilfredse* med rammerne (lokalet, forplejning, tidspunkt og antallet af gange)
- 84,6% var *meget tilfredse/tilfredse* med anvendelighed i forhold til eget arbejde
- 15,4% (2 personer) var *ikke tilfredse* pga. en arbejdede i en skovbørnehave og én synes ikke vi havde inddraget de store børn i vuggestuealderen

Kursus evaluering – fortsat

- 92% syntes at det svarende til forventningerne og én syntes ikke de gjorde (havde forventet mange flere konkrete ideer)
- 100% syntes, at vægtningen mellem teori og plenum var *meget tilfredsstillende/tilfredsstillende*

Vores overvejelser, undren og fremtidige kurser

- På trods af den store tilfredshed, er pædagogernes rammesætning for motorisk læring stadig overvejende ”sociale og følelsesmæssige” fællesskaber
- Børnene sammensættes efter:
- Hvem kan få glæde af hinanden?
- Hvem kan ”løfte” hvem?
- Aldersopdeling
- Hvem kan dæmpe og hvem fylder ?

Undren

- Meget lille eller ingen viden om atypiske børns motorik og behov for pædagogiske tiltag i forhold til læring
- Meget få eller ingen overvejelser omkring de didaktiske valg
- Usynlig og eller utydelig ledelser i forhold til ovenstående
- Fri leg stadig et positivt begreb.
- Undersøger fra DPU viser at den voksnes rolle har stor betydning som igangsætter og udvikler i legen *(Kvalitet i daginstitutioner, Grethe Kragh- Müller, 2013 Hans Reitzel)*

Vilkår

- Pædagogerne har mange og bliver pålagt mange dagsordener
- Nogle måske i strid med hinanden i praksis
- Vi må og skal vejlede IND i deres verden og acceptere deres vilkår
- Det er en lang proces at ændre men vi skal være vedholdende

Perspektiver

- **Kurser fremover i samarbejde med kommunens pædagogiske konsulent ift. at kvalificere daginstitutionens bevægelsespolitik?**
- **Kan der være en motorik ansvarlig i hver daginstitution?**

Tak for jeres
opmærksomhed!